

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 13.Gf.40.080/2024/13-I.

A felperes:

Ügyész

(Cím1)

A felperes képviselője:

Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

(cím6)

Az alperes:

Alperes1

(Cím2)

Az alperes képviselője:

Horváthné dr. Neiger Éva Kata ügyvéd

(cím5)

A per tárgya: tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: a 7.G.40.207/2023/19. számú kijavító végzéssel (2024. március 12.) kijavított 7.G.40.207/2023/15. számú ítélet (2024. február 21.)

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes (16. sorszám)

alperes (17. sorszám)

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes által utazásszervezői tevékenysége körében 2023. március 21-től alkalmazott és az alperes webcím1 weboldalán elérhető „Általános Szerződési Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal az alábbi általános szerződési feltételek érvénytelenek:

- „A alperes1 fenntartja a jelen Általános Szerződési Feltételek módosításának jogát, erről azonban értesíteni köteles utazót a már megkötött, de még nem teljesített utazási szerződések esetében. Indokolt és kivételes esetben alperes1 fenntartja a jogát, hogy eltérjen jelen Általános Szerződési Feltételektől. Az Általános Szerződési Feltételektől való eltérésről a alperes1 köteles írásban tájékoztatni utazót.” (I.5. pont);
- „...Amennyiben Utazó a megadott határidőig nem fizeti be a kért összeget, úgy a alperes1 elállhat az utazási szerződéstől.” (II.2. pont utolsó mondata);
- „A alperes1 rögzíti, hogy az egyes utazások részletes leírásai a honlap honlapján elérhetőek. A alperes1 fenntartja a jogot arra, hogy ezen pont szerinti tájékoztatásban foglaltaktól egyoldalúan eltérjen, amely esetben a változásokról köteles az Utazót – amennyiben az utazási szerződés még megkötésre nem került úgy az utazási szerződés megkötését megelőzően -, igazolható módon tájékoztatni. A honlapon közzétett leírást a felek írásbeli tájékoztatásnak tekintik.” (II.4. pont);
- „A alperes1 az utazási szerződés nem-teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való felelősségét, illetve a személyiségi jogsértésért járó sérelemdíj mértékét a teljes részvételi díj háromszorosának megfelelő összegben korlátozza.” (VIII.8.pont első bekezdés).

Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket az alperes az ÁSZF I.5. pontnál 2023. június 28-ig, a II.2. pont utolsó mondatánál, a II.4. pontnál és a VIII.8. pont első bekezdésénél 2024. július 2-ig teljesített.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül saját költségére internetes honlapjának nyitó oldalán Times New Roman betűtípussal legalább 12-es betűmérettel és legalább 15 napon keresztül, de a 15 nap leteltét követően is mindaddig, amíg az alperes az érvénytelen feltételek nélküli általános szerződési feltételeket a fogyasztók rendelkezésére nem bocsátja, tegye elérhetővé az alábbi közleményt:

Közlemény

A Fővárosi Ítéltábla a 2024. december 4-én meghozott 13.Gf.40.080/2024/13. számú ítéletével megállapította, hogy a Alperes1 által utazásszervezői tevékenysége körében 2023. március 21-től alkalmazott és az alperes webcím1 weboldalán elérhető „Általános Szerződési Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal az alábbi általános szerződési feltételek érvénytelenek:

- „A alperes1 fenntartja a jelen Általános Szerződési Feltételek módosításának jogát, erről azonban értesíteni köteles utazót a már megkötött, de még nem teljesített utazási szerződések esetében. Indokolt és kivételes esetben alperes1 fenntartja a jogát, hogy eltérjen jelen Általános Szerződési Feltételektől. Az Általános Szerződési Feltételektől való eltérésről a alperes1 köteles írásban tájékoztatni utazót.” (I.5. pont);

- „...Amennyiben Utazó a megadott határidőig nem fizeti be a kért összeget, úgy a alperes1 elállhat az utazási szerződéstől.” (II.2. pont utolsó mondata);

- „A alperes1 rögzíti, hogy az egyes utazások részletes leírásai a honlap honlapján elérhetőek. A alperes1 fenntartja a jogot arra, hogy ezen pont szerinti tájékoztatásban foglaltaktól egyoldalúan eltérjen, amely esetben a változásokról köteles az Utazót – amennyiben az utazási szerződés még megkötésre nem került úgy az utazási szerződés megkötését megelőzően -, igazolható módon tájékoztatni. A honlapon közzétett leírást a felek írásbeli tájékoztatásnak tekintik.” (II.4. pont);

- „A alperes1 az utazási szerződés nem-teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való felelősségét, illetve a személyiségi jogsértésért járó sérelemdíj mértékét a teljes részvételi díj háromszorosának megfelelő összegben korlátozza.” (VIII.8.pont első bekezdés).

A kikötések azért érvénytelenek, mert

- az észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem egyértelmű az ÁSZF I.5. pontjának tartalma alapján, hogy ez a feltétel a szerződő feleket valójában nem jogosítja és kötelezi;

- Az alperes elállási jogát feltételesen kilátásba helyező kikötéssel az ÁSZF II.2. pont utolsó mondata az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának nem felel meg;

- Az ÁSZF II.4. pont azt a látszatot kelti a fogyasztóban, hogy az alperes jogkövetkezmények nélkül eltérhet a szerződés feltételeitől;
- az ÁSZF VIII.8. pont első bekezdése egyrészt a 472/2017. (XII.28.) Korm. rendelet 27. § (5) bekezdésébe ütközik, másrészt nem felel meg az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja, egyebekben az elsőfokú ítéletet – az ÁSZF II.2. pont további feltételeit érintő keresetét elutasító rendelkezést – helybenhagyja.

Az állam által az alperesnek 15 napon belül fizetendő elsőfokú perköltség összegét 150.000 (százötvenezer) forintra leszállítja, míg az alperes által az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 18.000 (tizennyolcezer) forintra felemlé.

Kötelezi az államot, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből és 90.000 (kilencvenezer) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak 60 napon belül az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára 35.000 (harmincezer) forint másodfokú eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy 18.000 (tizennyolcezer) forint elsőfokú és 13.000 (tizenháromezer) forint másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes utazásszervezői tevékenysége körében alkalmazott, a fogyasztó és az alperes közötti szerződés részévé váló Általános Szerződési Feltételek elnevezésű általános szerződési feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) közül az ÁSZF I.5. pont, ÁSZF II.2. pont első mondata és az V.1. pont utolsó bekezdésének első fordulata érvénytelen az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig már teljesítettek. Kérte, hogy az elsőfokú bíróság kötelezze az alperest, hogy a saját költségén gondoskodjon a szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítást tartalmazó közlemény közzétételéről. Keresetét a Polgári

Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:77. § (1) bekezdésre, a 8:6. § (1) bekezdés d) pontra, a 6:102. § (1) bekezdésre, a 6:103. § (2)-(3) bekezdésekre és a 6:105. § (2)-(3) bekezdésekre alapította.

[2] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állítása szerint a felperes által támadott általános szerződési feltételek nem tisztességtelenek.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes által utazásszervezői tevékenysége során alkalmazott „Általános Szerződési Feltételek” alábbi rendelkezése az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelen:

Az Általános Szerződési Feltételek V.1. pontjában található következő rendelkezés, mely szerint „Amennyiben a megadott időpontig az utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba,..”. Megállapította, hogy az érvénytelenség nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket 2023. június 29-éig teljesítettek. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül a <https://csaladdalutazom.hu> honlapjának nyitóoldalán Times New Roman betűtípussal legalább 12-es betűmérettel, legalább 15 napon keresztül, de a 15 nap leteltét követően is mindaddig, amíg az alperes az érvénytelen feltételek nélküli általános szerződési feltételeket a fogyasztók rendelkezésére nem bocsátja, tegye elérhetővé az érvénytelen feltételről szóló közleményt. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára az esedékesség napjáig 12.000 forint feljegyzett eljárási illetéket. Megállapította, hogy 24.000 forint feljegyzett illeték az állam terhén marad. Kötelezte az államot, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 forint perköltséget. A további költségekről úgy rendelkezett, hogy azt a felek maguk viselik.

Ítéletének indokolásában idézte a Ptk. 6:102. § (1) bekezdést, a 6:103. § (1) és (3) bekezdést, a 6:104. § (1)-(2) bekezdést, a 6:105. § (2)-(3) bekezdéseket. Megállapította, hogy az alperes tevékenysége utazásszervezés és utazásközvetítés, és a fogyasztókkal általános szerződési feltételek alkalmazásával köt szerződéseket. A felperes által támadott ÁSZF kikötései a Ptk. 6:77. § (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltételnek minősülnek, míg a felperes a Ptk. 6:105. § (1) bekezdésének a) pontja alapján jogosult a közérdekű kereset megindítására.

Az ÁSZF I.5. pontját érintően utalt a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésre és a Ptk. 6:86. § (1) bekezdésre, valamint arra, hogy a (2) bekezdés értelmezési szabálya a közérdekű kereset alapján indult eljárásban nem alkalmazható. Ismertette, hogy a 472/2017. (XII.28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: rendelet) 18-19. §-ai szabályozzák az utazási csomagra vonatkozó szerződés módosításának feltételeit. Az ÁSZF I.5. pont és VII.1-3. pontok együttesen rendelkeznek az utazási csomagra vonatkozó szerződési feltételek egyoldalú módosításának lehetőségéről, és ez utóbbi kikötések megegyeznek a rendelet 18-19. §-ában foglaltakkal. Az I.5. pontban írt általános elv csak a VII. pontja 1-3. pontjával együtt értelmezhető, ez utóbbi pedig meghatározza az egyoldalú szerződésmódosításra irányadó részletszabályokat. Az ÁSZF a jogszabállyal összhangban, az utazás megkezdése előtt teszi lehetővé a szerződés egyoldalú módosítását. A Ptk. 6:86. § (1) bekezdés alapján az egyes szerződési feltételeket a szerződés egészével összhangban kell értelmezni. Mivel a részletszabályok tartalommal

töltötték ki a felperes által támadott I.5. pontot, és ez a tartalom a jogszabályoknak megfelel, a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése alapján nem állapítható meg ennek tisztességtelensége.

Az ÁSZF II.2. pontját illetően idézte a Ptk. 6:63. § (1)-(2) bekezdéseket, és megállapította, hogy a feltétel megfogalmazásából, valamint az ÁSZF-ben elfoglalt helyéből az következik, hogy az alperes az utazási szerződések létrejöttét ahhoz a feltételhez kívánja kötni, hogy az utazó az előleget megfizesse. Ezt alátámasztják az egyedi utazási szerződések is, melyek szövegezése szerint a szerződés megkötésekor előleg címén az utazó a részvételi díj 40%-át köteles befizetni. Az ÁSZF II.1-2. alpontjai együttesen, a Ptk. 6:86. § (1) bekezdés alapján értelmezhetők. Mindezek alapján nem állapítható meg, hogy a feltétel a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul, a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítaná meg, így az nem ütközik a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésbe.

Az ÁSZF V.1. pontjánál utalt a Ptk. 6:63. § (1) bekezdésre és a Ptk. 6:59. § (2) bekezdésre. Megállapította, hogy a felek még egyező akarattal sem térhetnek el a jogintézményeket meghatározó normáktól, így a szerződés hatálybalépését nem tehetik függővé az utazót terhelő előleg megfizetésétől. A felek csak bizonytalan jövőbeni eseménytől tehetik függővé a szerződés hatályának beálltát, amely csak a felek magatartásán kívüli, attól független bizonytalan jövőbeli esemény lehet, és a rendelet sem fogalmaz meg ettől eltérő szabályt. Alaptalan az alperesnek az üzleti gyakorlatra történő hivatkozása, az nem akadály a szerződési feltétel tisztességtelensége megállapításának. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kikötés a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésbe ütközik, ezért tisztességtelen, és a Ptk. 6:105. § (2) bekezdése alapján kötelezte az alperest a rendelkező részben megfogalmazott közlemény közzétételére.

[4] A felperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében annak megváltoztatásával a kereset egészének teljesítését kérte azzal, hogy a másodfokú bíróság ennek megfelelően egészítse ki a közlemény tartalmát.

Álláspontja szerint téves az a következtetés, hogy az ÁSZF I.5. pontjának kifogásolt kikötése csak egy általános elv. A rendelet 18-19. §-ai csak az utazási csomag megkezdése előtti időtartamra vonatkozóan tartalmazzanak a szerződésmódosításra irányadó szabályokat, míg az utazási csomag megkezdését a rendelet 2. § 7. pont szabályozza. Az utazási szerződés teljesítése azonban nem az utazási csomag megkezdéséig, hanem az utolsó, a csomagban foglalt szolgáltatás szerződésszerű teljesítésének befejezéséig tart. Ez a kikötés viszont nem szűkíti le az alkalmazási körét az utazási csomag megkezdését megelőző időszakra, hanem a teljesítés befejezéséig biztosítja az ÁSZF módosításának lehetőségét alperes számára. A kikötés egyértelműen a felek jogait és kötelezettségeit meghatározó szerződési feltétel, és nem azonosítható az ÁSZF VII. pontjával. A Ptk. 6:102. § (4) bekezdés ezért nem alkalmazható. Idézte a rendelet 33. § (3) bekezdést azzal, hogy a kikötés azért is semmis, mert a rendelet szerinti korlátozás megkerülésére irányul. Emellett a Ptk. szerinti követelményeket is figyelembe kell venni [rendelet 1. § (4) bekezdése], és a kikötés nem felel meg a tételes meghatározás, a felmondhatóság és az átláthatóság követelményének sem. Kiemelte, hogy az átláthatóság hiányát már önmagában az is megalapozza, ha a szerződés nem összevonva, ugyanazon a helyen tartalmazza az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos kikötéseket, illetve nem tüntetni fel azok együttes hatását. Utalt arra a bírósági gyakorlatra, hogy ha az

egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő kikötés csak egyetlen alapelvbe is ütközik, annak tisztességtelenségét meg kell állapítani. Megjegyezte, hogy az ÁSZF I.5. pont és az ÁSZF VII. 1-3. pont egymásnak ellentmondó; mert nem lehet egyszerre korlátozva alperes szerződésmódosítási joga az utazási csomag megkezdéséig terjedő időtartamra és biztosítva azt követően. A kifogásolt kikötés ezért a Ptk. 6:107. § (2) bekezdése alapján is semmis.

Az ÁSZF II.2. pontot érintően felidézte az ÁSZF II.1. pontot azzal, hogy az ÁSZF is megállapítja, hogy a jelentkezési lap kitöltése és visszaküldése után a szerződés fogyasztó aláírásával és alperes elfogadásával, illetve visszaigazolásával létrejön. Ehhez képest az előleg befizetése nem lehet a szerződés létrejöttének feltétele, és létre nem jött szerződéstől elállni sem lehet. Az utazási szerződésre is irányadó a Ptk. 6:63. § (1) bekezdés, így a szerződés a felek aláírásával létrejön. A szerződés tartalmazza a részvételi díjelőleg fizetésének kötelezettségét, ezért fel sem merülhet, hogy az alperes által lényegesnek tartott kérdésként erről a felek ne rendelkeztek [Ptk. 6:63. § (2) bekezdése]. A fizetés elmaradása esetén alperes a szerződésszegés jogkövetkezményeivel élhet, felhívhatja például a fogyasztót a teljesítésre (Ptk. 6:138. §), vagy végső soron elállhat a szerződéstől. A Ptk.-tól való eltérés joga csak a felek jogait és kötelezettségeit megállapító rendelkezések körében illeti meg a szerződőket, de a jogintézményeket meghatározó normáktól nem térhetnek el. A kikötés nem is egyértelmű, hiszen a kikötés szerint a szerződés nem jön létre, az alperes attól mégis elállhat, így a Ptk. 6:103. § (2) bekezdés alapján a szerződési kikötés tisztességtelenségét ez már önmagában is megalapozza. Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú ítéletbe foglalt közlemény nem elégíti ki a közérthető, az érvénytelenség okaira kiterjedő megszövegezés követelményét.

[5] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet felperes fellebbezésével támadott rendelkezésének helybenhagyására irányult.

Idézte a Ptk. 6:86. § (1) bekezdést és a 6:8. § (2) bekezdést azzal, hogy a felperes kiragadta az ÁSZF I.5. pontját anélkül, hogy vizsgálta volna, van-e az ÁSZF-nek ezt részletező további rendelkezése. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy ez a feltétel a VII.1-3. alpontjában szereplő feltételekkel együtt értelmezhető, és a Ptk. 6:102. § (4) bekezdés alapján nem lehet tisztességtelen a rendelkezés. Az utazás megkezdése előtti módosítás esetére a rendelet 18.-19. §-ai tartalmazzanak rendelkezéseket, melynek az ÁSZF VII. pontja 1-3. alpontjai megfelelnek. Az általános elveket kiegészítik a részletszabályok, ellentmondás nem áll fenn. A szavak általánosan elfogadott értelme alapján egyértelmű az utas számára, hogy a „már megkötött, de még nem teljesített” utazási szerződés kitétele olyan esetet jelent, amikor az utazás még nem kezdődött meg, ekként a támadott szerződési feltétel nem ütközhet a keresetben megjelölt jogszabályokba. Az alperesnek indokolnia kell a szerződésmódosítást, így önmagában emiatt sem merülhet fel tisztességtelenség. A felperes nem tudta igazolni, hogy a támadott feltétel az utas számára miért lenne hátrányos. Mivel a rendelet 18-19. §-ai az ÁSZF-fel egyezően részletesen felsorolják, hogy módosításnál milyen jogai vannak az utasnak, köztük azt is, hogy ha nem fogadja el, akár bánatpénz megfizetése nélkül felmondhatja a szerződést. Ezen túl a rendelet 27. § (2)-(3) bekezdéseire figyelemmel a szerződésből eredő kára megtérítésére is jogosult, így nem merülhet fel, hogy a szerződési feltétel alkalmazása esetén hátrány éri az utast. A felperes továbbra sem veszi figyelembe a rendelet egészét, így alaptalanul hiányolja az utazási csomag megkezdése utáni „jogkövetkezmények nélküli felmondás jogát”, amit a rendelet biztosít. Az utazási szerződés teljesítésének megkezdését követően csak hibás teljesítésről lehet szó, és az utasnak a rendelet 22. § szerinti jogai állnak fenn. A feltételek az utasok számára egyértelműek,

átláthatóak és világosak. A támadott rendelkezésben nem kell bemutatni a mechanizmus működését, mert az ÁSZF VII. pontjával együtt megfelelő szabályozást tartalmaz.

Az ÁSZF II.2. pontot illetően kiemelte, hogy nincs olyan jogszabály – és ilyenre felperes sem hivatkozhat alappal –, mely arra kötelezné az alperest, hogy egy bekezdésen belül szabályozza az utazási szerződés létrejöttének feltételeit, amit ÁSZF II.1-2. pontjai összességében tartalmaznak. Az elsőfokú eljárásban csatolt anonimizált utazási szerződés is igazolja, hogy az előlegfizetési kötelezettség megfelelően dokumentált, az összegben felül a fizetési határidő is szerepel, így az utas számára az előlegfizetés menete, kötelezettsége világos és egyértelmű, így nem ütközhet a Ptk 6:102. § (1) bekezdésbe.

[6] Az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben kérte, hogy a másodfokú bíróság az ítélet indokolását megváltoztatva a 10. oldal utolsó előtti bekezdést mellőzze („A bíróság rögzíti, hogy az alperes ellenkérelmében helytelenül hivatkozik arra, hogy az utazás megkezdése után már nem szerződésmódosításról, hanem a szerződés teljesítésének hibájáról, azaz hibás teljesítésről beszélhetünk. Az kizárólag szerződésenként, az eset összes körülményeit vizsgálva dönthető el, hogy az adott utazási szerződés esetében a szerződéstől való eltérés oka az utazási iroda általi egyoldalú szerződésmódosítása, vagy a szerződés hibás teljesítése, vagy a szerződő felektől független más körülmény.”).

Indokai szerint az ÁSZF I.5. pont elbírálásánál figyelembe kell venni, hogy az utazásnál történő változás esetén nem szerződésmódosításnak, hanem az utazásszervező szerződésszegő magatartásából eredő jogkövetkezmények levonásának van helye, amelyre a rendelet 22-26.§-ai tartalmaznak rendelkezéseket. A rendelet 22. § (2) bekezdés az utazási szolgáltatások teljesítésének megkezdését követő időszakra utal, és erre az időszakra szerződésszegést állapít meg. Kiemelte a rendelet 23. §-át is azzal, hogy a szerződésmódosítás a szerződésben írtakhoz képest más szolgáltatás nyújtását jelenti, azonban a rendelet a hibás teljesítés körében rendezi az eltérő utazási szolgáltatás teljesítésének esetét, ezért sem minősül az utazás megkezdését követően szerződésmódosításnak.

Tévedett az elsőfokú bíróság a vis maior tekintetében is. Ha a rendelet 2. § 1. pontnak megfelelő helyzet az utazás megkezdését megelőzően történik, a 19. §-a szerint elállásnak és a 21. §-a alapján felmondásnak lehet helye. Ha pedig az utazás megkezdését követően történik mindez, akkor a rendelet 23. §-a alapján szerződésszegésnek minősül, és a hibás teljesítés szabályait kell alkalmazni azzal, hogy az utazásszervezőnek a 27. § (3) bekezdés c) pont alapján nem áll fenn kártérítési kötelezettsége, amíg a feleket elszámolási kötelezettség terheli.

[7] A felperesnek a csatlakozó fellebbezéssel szemben előterjesztett ellenkérelme az elsőfokú ítélet indokolásának a csatlakozó fellebbezéssel érintett része helybenhagyására irányult.

[8] Az alperes az ítélet elleni fellebbezésében annak megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Előadta, hogy nem csak a felek magatartásán kívül eső, attól független bizonytalan jövőbeli eseménytől lehet függővé tenni a szerződés hatályát, a Ptk 6:116. § (1) bekezdés sem tartalmaz ilyen korlátozást. Mindig az adott feltételt és szerződést kell vizsgálni, amit az elsőfokú bíróság elmulasztott. Az ítéletben hivatkozott eseti döntés még a régi Ptk. rendelkezéseinek alkalmazásával született, az alperes azonban a Ptk 6:116. § (1) bekezdésre és ennek magyarázatára hivatkozott. Ha az utas csak az előleget fizeti be, nem követelheti az utazás teljes megszervezését sem. Az utazási csomag nem arányosítható az előleg megfizetéséhez, mert az utazásszervező a szolgáltatások összességének teljesítésére vállal kötelezettséget, ezért az alperes jogszerűen alkalmazza a feltételt. Az utazási szerződés megkötésének menete nem minősül üzleti gyakorlatnak, így értelmezhetetlen az elsőfokú bíróság erre való hivatkozása. Idézte a Ptk 6:102. § (1) bekezdést, és kiemelte, hogy az elsőfokú ítéletből nem tűnik ki miként sérti a feltétel a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, és az sem, hogy eredményezné egyoldalúan és indokolatlanul a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek megállapítását, és miért lenne a hátrányos a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél vonatkozásában. Az alperes emellett részletesen kifejtette, hogy az ítélet milyen okok miatt sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. §-t.

[9] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésével érintett részének helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira hivatkozott.

Kiemelte, hogy az utazásszervezési feladatok értelemszerűen nem az utazás megkezdésével kezdődnek, és a fogyasztó elvárhatja, hogy a vállalkozás az előleg befizetését követően megkezdje az utazás szervezését, amit nem követelhet az ÁSZF V.1. szerint mindaddig, amíg a teljes részvételi díjat nem fizeti meg. Nyilvánvaló, hogy az utazás szervezésének megkezdése nem azonos az utazás megkezdésével, így alperes hivatkozása iratellenes, emellett nem alapozza meg az elsőfokú ítélet megváltoztatása iránti elsődleges fellebbezési kérelmét.

Idézte a 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban irányelv) 3. cikk (1) bekezdését azzal, hogy a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy az utóbbi az egyedi tárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt, és nem várható el, hogy a fogyasztók egyedi megtárgyalást követően elfogadjanak egy olyan tartalmú szerződéses feltételt, mely szerint mindaddig, amíg a fogyasztó nem fizette meg a teljes részvételi díjat, a szerződés ne lépjen hatályba. A Ptk. 6:119. § (1) bekezdése alapján hatályba nem lépett szerződés alapján nem követelhető teljesítés, emellett erre a teljesítésre az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeit kell megfelelően alkalmazni [Ptk. 6:119. § (2) bekezdés]. Következésképpen az előleg megfizetésére is alkalmazni kellene az érvénytelenség jogkövetkezményeit, amely elsődlegesen a fogyasztó szerződés teljesítéséhez fűződő érdekével is ellentétes. Az elsőfokú bíróság nem állította, hogy az utazási szerződés megkötésének menete üzleti gyakorlatnak minősül, hanem kifejezetten az alperes érveléséhez kapcsolódóan fejtette ki az álláspontját. Annak van jelentősége, a támadott kikötés hátrányos helyzetbe hozhatja a fogyasztót, így tisztességtelen. Az alperes állításával ellentétben az elsőfokú ítélet 12. oldalának első bekezdése tartalmazza, hogy az elsőfokú bíróság mely okból nem tekintette alaposnak az alperes álláspontját, és helytállóan állapította meg a támadott szerződési feltétel

tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségét. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem állnak fenn az eljárási feltételei.

[10] A felperes a másodfokú bíróság anyagi pervezetését követően a keresetét megváltoztatta, és kereseti kérelmét fenntartva kérte az ÁSZF II.2. utolsó mondatának, az ÁSZF II.4. pontjának és az ÁSZF VIII.8. pontjának tisztességtelensége megállapítását is.

Állította, hogy az ÁSZF II.2. pont első mondatának függvényében nem átlátható és nem egyértelmű a rendelkezés utolsó mondata, mert a részvételi előleg befizetése a szerződés létrejöttének feltétele, ehhez képest nem fizetés esetére a következő mondatban elállási jogot biztosít az alperesnek, ami egy létre nem jött szerződés tekintetében nem értelmezhető.

Az ÁSZF II.4. pontját érintően arra hivatkozott, hogy a szabályozás átláthatatlan, mert az alperes részéről a tájékoztatást illetően szükségtelen és zavaró (értelmezhetetlen) a szerződéskötést megelőző időszakra történő utalás. Másrészt nem egyértelmű az igazolható módon megjelölés sem, mert abból a fogyasztó nem látja a szerződéskötéskor, hogy milyen módon jut majd információhoz a változásokról. Mindezek mellett az utazások leírásának egyoldalú módosítása az utazási szerződés megkötését követően a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésbe is ütközik, mert indokolatlan és egyoldalú hátrányt okoz a fogyasztónak, és nem látja előre, hogy az utazás milyen feltételei változnak. Az sem állapítható meg, hogy az írásbelinek minősített tájékoztatás az ÁSZF, illetve a megkötött egyedi szerződés része vagy esetlegesen annak módosítása, ugyanakkor a fogyasztótól nem várható el az alperes honlapjának folyamatos böngészése. A feltétel szerkezetileg és tartalmilag zavaros, átláthatatlan. Ténylegesen a vállalkozás egyoldalú döntése alapján a szerződés tárgya változhat úgy, hogy a fogyasztó nem láthatja, hogy konkrétan ez már a megkötött szerződését milyen módon érinti.

Az ÁSZF VIII.8. pont azért tisztességtelen, mert felelősséget korlátozó rendelkezést tartalmaz, amelyhez képest felsorolja a jogszabályok felelősséget és kártalanítási kötelezettséget korlátozó rendelkezéseit is, majd arról tájékoztat, hogy az utazónak járó összegből a jogszabályok szerinti kártérítések, illetve kártalanítások összegét levonja. A feltétel első részéből a felelősségkorlátozás jogalapja, feltétele nem állapítható meg. A második részében felhívott jogszabály alapján pedig nem állapítható meg, hogy azok konkrétan milyen módon és mértékben korlátozzák az alperes felelősségét, így nem látja át az ebből eredő gazdasági következményeket sem.

[11] Az alperesnek a keresetváltoztatást érintő fellebbezési ellenkérelme az érintett kereseti részek elutasítására irányult.

Álláspontja szerint az ÁSZF II.5. pontja nem tisztességtelen, mert a fogyasztó átlátja, hogy az előleg megfizetése a szerződés létrejöttének feltétele, ennek ellenére kilátásba helyezte, hogy megfontolja a kikötés módosítását.

Az ÁSZF 1.3. pontjánál a felperes tévesen állítja, hogy az utazások részletes leírása nem része az ÁSZF-nek. A feltétel világosan értelmezhető és egyértelmű, mert azzal, hogy az alperes az

utazó helyzetét könnyíti meg azzal, hogy teljesíti az utazó figyelem felhívására vonatkozó kötelezettségét. A rendelkezés nem tartalmaz sem jogvesztést, sem korlátozást az utazó számára, és nem is utal ilyenre. A tájékoztatás nyilvánvalóan az utazó közvetlen felhívását jelenti. Megjegyezte, hogy az alperes részéről ilyen változtatás egy alkalommal sem történt. Logikátlan a felperesnek az az érve, hogy az utazó nem ismeri az iroda weboldalát, hiszen az ÁSZF-et kizárólag az előre meghirdetett utazási csomag esetében alkalmazza (ÁSZF I.2. pont).

A VIII.8. pont a jogszabályoknak megfelel, így a Ptk. 6:102. § (4) bekezdés utolsó mondata alapján – figyelemmel a rendelet 27. § (5) bekezdésére – a felperes kérelme nem lehet alapos. Felhívta a figyelmet a rendelet 27. § (6) bekezdésére, mert ennek megfelelően jelölte meg a jogszabályokat a vitatott feltételben. A tájékoztatás ugyanakkor nem lehet tisztességtelen, hiszen az az utazó számára hasznos, és nem állapít meg hátrányt.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdés alapján jogerőre emelkedett rendelkezése.

[13] Az alperes fellebbezése alapos, a csatlakozó fellebbezés nem alapos, míg a felperes fellebbezése túlnyomó részben alapos.

[14] A felperes keresete az ÁSZF I.5. pont, valamint a II.2. és az V.1. pontok kereset szerinti részének érvénytelensége megállapítására irányult, míg az elsőfokú bíróság a Pp. 342. § (1) bekezdésnek megfelelően a kereseti kérelem és az ellenkérelem korlátai között hozta meg az érdemi döntését.

[15] Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke szerint kezdeményezett és az Európai Unió Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) által meghozott ítéletnek olyan normatív hatálya van, amely más ügyben is joghatást fejt ki, ezért a C-472/10. számú ítéletet a jelen perben is alkalmazni kell. A Bíróság a C-472/10. számú ítélet 41. pontjában kiemelte, hogy a fogyasztóknak az irányelv által biztosított védelme alapját alkotó közérdek indokolja, hogy a bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződéses feltétel tisztességtelen jellegét. A C-397/11. számú ügyben meghozott ítélet 42. pontja alapján a másodfokú bíróság jogosult az elsőfokú eljárás adataiból egyértelműen megállapítható valamennyi semmisségi okot vizsgálni. Az irányelv által előírt védelem teljes hatékonysága azt követeli meg, hogy a feltétel tisztességtelen jellegét hivatalból észlelő nemzeti bíróság ennek jogkövetkezményeit levonhassa. A nemzeti bíróságnak minden, a nemzeti jog értelmében a feltétel tisztességtelen jellegének észleléséből eredő következtetést le kell vonni annak biztosítása céljából, hogy a tisztességtelen feltétel ne jelentsen kötelezettséget a fogyasztóra nézve (EUB C-397/11. számú ítélet 41. pont).

[16] A másodfokú bíróság ennek megfelelően tájékoztatta a feleket, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pontnak nem felelt meg, és a Pp. 370. § (4) bekezdés alapján a tudomásukra hozta, hogy az ÁSZF II.2. pont utolsó mondatánál, valamint a II.4. pontnál és a VIII.8. pontnál felmerülhet a tisztességtelenségen alapuló semmisség lehetősége, mert a feltételek nem átláthatóak és nem egyértelműek. A felperes ezt

követően a Pp. 373. § (5) bekezdés alapján a keresetet megváltoztatta, és kérte, hogy a másodfokú bíróság a keresetben megjelölteken túl állapítsa meg az ÁSZF II.2. pont utolsó mondata, a II.4. pont és VIII.8. pont tisztességtelenségét is. Miután a felek nyilatkozata és az elsőfokú eljárás szükség szerinti kiegészítése folytán az elsőfokú eljárásnak az ügy érdemi eldöntését befolyásoló hibája orvosolható volt, a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (4) bekezdésben foglalt felülbírálati jogkörének gyakorlását követően a Pp. 384. § (2) bekezdés ab) pont alapján érdemben bírálta el a megváltoztatott keresetet.

[17] Az ÁSZF I.5. pontja egyoldalúan feljogosította az alperest az ÁSZF módosítására, és arra, hogy kivételes esetben „eltérjen” az ÁSZF-től. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az ÁSZF VII.1-3. pontjai a rendelet szabályainak megfelelően tartalmazzák az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeit, ugyanakkor az I.5. pont általánosan rendelkezik ennek lehetőségéről. Ez utóbbi feltétel önmagában hordozott tartalma egyértelműnek tűnik, azonban a fogyasztóban azt a látszatot kelti, hogy az alperest jogkövetkezmények nélkül korlátlanul megilleti az ÁSZF módosításának joga, amely ellentétes a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés d) ponttal. Utaló rendelkezés nélkül a fogyasztó számára az sem egyértelmű, hogy ez a feltétel milyen kapcsolatban áll az ÁSZF VII. pontjával. Az általános és különös feltételek egymáshoz való viszonyának értelmezése alapvetően jogi szaktudást igényel, és a jogban általában járatlan fogyasztóval kötendő szerződéseknél – különösen utaló feltétel nélkül – szükségtelen és értelemzavaró. A fogyasztónak egyértelműen és világosan fel kell ismernie a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem egyértelmű az ÁSZF I.5. pontjának tartalma alapján, hogy ez a feltétel a szerződő feleket valójában nem jogosítja és kötelezi, ezért a Ptk. 6:103. § (2) bekezdés alapján tisztességtelen, ezáltal a Ptk. 6:103. § (3) bekezdés értelmében semmis.

[18] Az ÁSZF I.3. pontja alapján az ÁSZF, valamint az alperes honlapján és tájékoztató anyagaiban közölt információk az utazási szerződés részei. Ehhez képest a II.4. pont szerint az alperes fenntartotta magának azt a jogot, hogy a honlapján elérhető tájékoztatótól egyoldalúan eltérjen. Az ÁSZF II.4. pontja – figyelemmel az I.3. pontra – nem tekinthető másnak, mint az utazási szerződés egyoldalú módosításának, amelyre az alperesnek csak a rendelet 18-19. §-ában foglaltak betartása mellett nyílik jogszabályi lehetősége. Ehhez képest az ÁSZF IV.1. pontja a jogszabályi korlátozásokat tartalmazó VII. pontra történő utalással teszi lehetővé, hogy az alperes az utazási szerződés részét képező tájékoztató anyagaiban, online felületein található tartalmaktól kivételesen indokolt esetben eltérjen. Az ÁSZF ismertetett II.4. pontja ezért ugyancsak nem felel meg az ÁSZF-fel szemben támasztott jogszabályi követelmények, mert egyrészt azt a látszatot kelti a fogyasztóban, hogy az alperes a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés d)-e) pontjával és a rendelet szabályaival szemben jogkövetkezmények nélkül eltérhet a szerződés feltételeitől, másrészt utaló rendelkezés hiányában nem állapítható meg, hogy ez a feltétel miképpen viszonyul az ÁSZF IV.1. és VII. pontjához. Mindezekre tekintettel – az Irányelv 5. cikkével és a Ptk. 6:103. § (2) bekezdésével kapcsolatos – már ismertetett indokok ismétlése nélkül a másodfokú bíróság megállapította, hogy az ÁSZF II.4. pontja a Ptk. 6:103. § (2) bekezdés alapján tisztességtelen, ezért a 6:103. § (3) bekezdés értelmében semmis.

[19] A szerződés akkor nem jön létre, ha annak olyan lényeges feltétele hiányzik, amelynek következtében a felek között egyáltalán nincs joghatás kiváltására alkalmas kötelelem. Hatály kizárólag a már megkötött (létrejött) szerződéshez fűződhet, és a hatályba

lépett szerződés alapján a szerződésből fakadó jellemző szolgáltatások követelése iránti jogosultság minden további feltétel nélkül érvényesíthető [Ptk. 6:119. § (1) bekezdés]. Ehhez képest az ÁSZF az utazási szerződés létrejöttét, hatályba lépését és a feleket ebből eredően megillető jogokat és kötelezettségeket következtelenül szabályozza, ezért nem átlátható a szerződés megkötésének és hatályba lépésének folyamata.

[20] Az ÁSZF II.2. pontja a jelentkezési lap kitöltését és visszaküldését, valamint annak az alperes részéről történő elfogadását meghaladóan (ÁSZF II.1. pont) a részvételi díjelőleg, illetve az utazás rövid időn belül történő megkezdésétől függően a részvételi díjnak megfelelő befizetését is a szerződés létrejöttének feltételeként kötötte ki, ezáltal – a felperes érvelésével szemben – az előleg teljesítése az utazó akaratnyilatkozatának kinyilvánításával azonos hatályú olyan lényeges feltétel, amelynek hiányában a szerződés egyáltalán nem jön létre, következésképpen az ajánlathoz és az elfogadó nyilatkozathoz és értelemszerűen a szerződés megszüntetésére irányuló egyéb egyoldalú jognyilatkozathoz (elállás) a szerződés létrehozását és megszüntetését érintő joghatás nem fűződhet. Ehhez képest az alperes elállási jogát feltételeken kívül helyező kikötés az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának nem felel meg [irányelv 5. cikk, Ptk. 6:103. § (2) bekezdés], mert a fogyasztó számára az előleg megfizetésének késedelmével járó jogkövetkezmény az elállás kívül helyezésével egyértelműen nem állapítható meg.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az ÁSZF II.2. pontjának kizárólag az utolsó mondata tisztességtelen és semmis a Ptk. 6:103. § (3) bekezdés, valamint 6:103. § (2) bekezdés alapján, ugyanakkor a feltétel további részeit érintő kereset nem alapos.

[21] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy a fogalommeghatározást tartalmazó (definítív), a szabályozott jogintézmény lényegét alkotó, továbbá attól el nem választható szabályok a Ptk. rendelkezéseitől történő eltérés korlátait jelentik. A Ptk. 6:116. § (1) bekezdés azonban a szerződés hatályba lépésének a felek által kiköthető általánosan érvényesülő feltételét határozza meg, amely nem szűkíthető le olyan tartalommal, hogy csupán a felek magatartásától független események tekinthetők a szerződéskötés időpontjában „bizonytalanoknak”. Az a tény, amiről a felek a szerződéskötés időpontjában nincsenek meggyőződve, a jövőre nézve akkor is bizonytalan, ha a feltétel bekövetkezését egy későbbi időpontban bármelyikük előidézheti. A felek cselekvési lehetőségét a feltétel bekövetkezésénél vagy megghiúsításánál önmagában alátámasztja a függőben lévő feltételt szabályozó Ptk. 6:117. § is.

[22] A pénzbeli szolgáltatás teljesítéséhez kötött hatálybalépési feltétel az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az utazási szerződésnél nem kifogásolható, mert az utazási díj magában foglalja az utazás szervezésének díját is, amely nyilvánvalóan már az utazás megkezdése előtt felmerül [rendelet 4. § (1) bekezdés i) pont], ugyanakkor a rendelet 5. § (2) bekezdés szerint az utazási szolgáltatásra vonatkozó szerződés alapján fizetendő teljes díj összegének megfizetését az utazásszervező, közvetítő legkorábban az utazás megkezdése előtt harminc nappal igényelheti, kivéve, ha a közreműködővel kötött szerződés alapján ennél korábbi teljesítésre van szükség. Ebből következik, hogy az elsőfokú bíróság által leírt okok miatt az ÁSZF V.1. pontnak a keresettel érintett része nem tisztességtelen, mert annyit jelent, hogy az utazó mindaddig nem követelheti az alperestől a szolgáltatás teljesítését, amíg a teljes fizetendő díjat be nem fizeti. Az ÁSZF a határidő elteltével a pénzbeli ellenszolgáltatás teljesítésének elmulasztását a szerződés ráutaló magatartással kinyilvánított olyan bánatpénz

megfizetése ellenében megtehető jognyilatkozatnak tekinti, amely – figyelemmel a Ptk. 6:4. § (1)-(2) bekezdéseire is – a Ptk. 6:213. § (1) bekezdés alapján a jövőre nézve meg is szünteti a már létrejött, de hatályba nem lépett szerződést. Az ÁSZF-nek ez a része érthetően és követhetően szabályozza a szerződés hatályát, és a díjfizetés elmulasztásának jogkövetkezményeit, ezért a Ptk. 6:103. § alapján nem tekinthető tisztességtelennek.

[23] Az ÁSZF VIII.8. pontja az alperes nemteljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való felelősségét, illetve a személyiségi jogsértésért járó sérelemdíj mértékét a teljes részvételi díj háromszorosának megfelelő összegre korlátozza. A rendelet 27. § (5) bekezdés alapján, ha nemzetközi egyezmények nem korlátozzák a szolgáltatás nyújtója által fizetendő kártérítés mértékét, az utazásszervező által fizetendő kártérítés mértékére a Ptk. szerződésszegéssel okozott kár mértékére vonatkozó szabályai alkalmazandók. Ebben az esetben az utazási csomagra vonatkozó szerződés korlátozhatja az utazásszervező által fizetendő kártérítés mértékét, amennyiben ez a korlátozás nem terjed ki a személyi sérülésre, illetve a szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozott kárra, valamint nem eredményezi azt, hogy a kártérítés összege alacsonyabb, mint az utazási csomag teljes részvételi díjának háromszorosa.

[24] A Ptk. 2:43. § a) pont szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen az élet, a testi épség és az egészség megsértése, míg a 2:52. § (1) bekezdés alapján akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. Mindebből következik, hogy a rendelet 27. § (5) bekezdésére figyelemmel az élet, testi épség és egészség megsértésének jogkövetkezményeként az alperestől követelhető sérelemdíj mértéke nem korlátozható a teljes részvételi díj háromszorosára. Emellett a feltétel ellentmondásban áll az ÁSZF IV.12. pontjával, amelynél megjelenik a jogszabályi korlátozás, de a jogban járatlan fogyasztó nem feltétlenül ismeri fel a sérelemdíj és az élet, testi épség és egészség megsértésének jogkövetkezménye közti tartalmi átfedést, és ebben az esetben sem egyértelmű, hogy ezek a feltételek miképpen viszonyulnak egymáshoz. Az alperes ezzel szemben a rendelet 27. § (6) bekezdés előírásának megfelelően határozta meg a feltétel második bekezdését, amely a Ptk. 6:102. § (4) bekezdés alapján eleve nem minősülhet tisztességtelennek, és a rendelkezés önmagában is megfelelő tájékoztatást nyújt a fogyasztó részére az ÁSZF IV.12. pontjának alkalmazása esetén.

[25] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az ÁSZF VIII.8. pontjának első bekezdése egyrészt a rendelet 27. § (5) bekezdésébe ütközik, másrészt nem felel meg az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának, ezért a Ptk. 6:95. § és a 6:103. § (2) bekezdésre tekintettel a 6:103. § (3) bekezdés értelmében is semmis, míg a feltétel második bekezdésének tisztességtelensége megállapítására irányuló keresetet elutasította.

[26] Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának az alperes csatlakozó fellebbezésével érintett részében az ÁSZF I.5. pontjánál rámutatott arra, hogy helytelen az alperesnek az a hivatkozása, hogy az utazás megkezdése után szerződésmódosítás már nem merülhet fel, csak hibás teljesítés, mert szerződésenként, és az eset összes körülményei alapján dönthető el, hogy a szerződéstől való eltérés oka egyoldalú szerződésmódosítás, hibás teljesítés vagy a szerződő felektől független más körülmény. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek az I.5. pontot érintő rendelkezését eltérő indokok mellett teljes egészében

megváltoztatta, és a keresetet ebben a részben teljesítette, ezért az elutasítás indokainak megváltoztatására irányuló csatlakozó fellebbezés nem teljesíthető.

[27] Az alperes másodlagos fellebbezésével szemben a Pp. 381. § alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének eljárási feltételei nem álltak fenn, mert az érdemi döntéshez az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése nem szükséges.

[28] A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemi döntése az alperes és a felperes által előadott okokból túlnyomó részben jogszabálysértő, ezért a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján – figyelemmel a Pp. 384. § (2) bekezdés a) pontra is – a rendelkező résznek megfelelően részben megváltoztatta, egyúttal rendelkezett a Ptk. 6:105. § (2) bekezdésnek megfelelő tartalmú közlemény közzétételéről, míg az ÁSZF II.2. pont további feltételeit érintő keresetet elutasító rendelkezést helybenhagyta.

[29] Az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezésének részbeni megváltoztatása folytán a felek pernyertességének aránya az elsőfokú eljárásban közel azonos, ezért az állam a Pp. 83. § (2) bekezdés és a 88. § (2) bekezdés alapján köteles megfizetni az alperes ügyvédi munkadíjban felmerült perköltségének 50%-át. Az alperes a jogi képviselőjének munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (1) bekezdésének alkalmazásával kérte megállapítani. A jogi képviselőjével megkötött megbízási szerződés és benyújtott költségjegyzékek alapján mindösszesen 300.000 forint ügyvédi munkadíjat vett számításba, ezért az állam ennek 50%-át köteles az alperes részére elsőfokú perköltségként megfizetni, ugyanakkor az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdés alapján köteles megfizetni az állam által előlegezett 36.000 forint kereseti illeték 50%-át, ezért ennek összegét a másodfokú bíróság 18.000 forintra felemelte.

[30] A másodfokú eljárásban benyújtott fellebbezések és a csatlakozó fellebbezés folytán az alperes kisebb mértékben lett pernyertes, ezért az állam a Pp. 83. § (2) bekezdés alapján pervesztességének arányában köteles megfizetni az alperes által a rendelet 2. § (1) bekezdés szerint felszámított 300.000 forintból 90.000 forint ügyvédi munkadíjat, míg az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján pervesztességének arányában köteles az állam részére a 48.000 forint feljegyzett fellebbezési illetékből 35.000 forint fellebbezési illetéket az államnak megfizetni.

[31] Az alperes csatlakozó fellebbezése eredménytelen volt, így a csatlakozó fellebbezési illetéket maga viseli, míg a feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéknek a felperes pervesztességét érintő része Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[32] A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest, hogy a kereseti és fellebbezési illeték 60 napon belül válik esedékessé, amit az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni. Az illeték megfizetésénél közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2024. december 4.

Dr. Pusztai Anita s.k.

a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit s.k.

előadó bíró

Dr. Ócsai Beatrix Márta s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: